

KAN JEG TRO NÅR JEG TVILER? - HVA GJORDE TOMAS MED TVILEN?

Harald Kaasa Hammer (G17 Teie kirke 3. april 2016 / Åpen Alpha-kveld Torød 14. april 2016)

Norsk salmebok 444: Å Herre Krist, når tvilen siver / 200: Kom, Frelsar, kom inn

1. *Tomas tvilte*

Joh 20,24-31

Tomas, en av de tolv, han som ble kalt Tvillingen, var ikke sammen med de andre disiplene da Jesus kom. 25 "Vi har sett Herren," sa de til ham. Men han sa: "Dersom jeg ikke får se naglemerket i hendene hans og får legge fingeren i det og stikke hånden i hans side, vil jeg ikke tro." 26 Åtte dager senere (etter påskedag) var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket. Han sto midt iblant dem og sa: "Fred være med dere." 27 Så sier han til Tomas: "Kom med fingeren din, se her er hendene mine. Kom med hånden og stikk den i siden min. Og vær ikke vantro, men troende!" 28 "Min Herre og min Gud!" sa Tomas. 29 Jesus sier til ham: "Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror."

Tomas er en trøst for alle oss som kjenner at tvilen kan komme sigende. Selv Tomas tvilte. Også de andre disiplene var trege til å tro. Jesus kunne bli ganske oppgitt over disiplene, men han ga dem ikke opp! Noe av det første Jesus sa etter oppstandelsen var dette: "Så uforstandige dere er, og så trege til å tro!" Luk 24,25 Det viser hvor om å gjøre det er for Jesus å vekke vår tillit, og at vi skal ha tillit til ham.

2. *Ikke et foredrag men en håndsrekning.*

Jeg har ikke til hensikt å holde et interessant foredrag om tvil. Tvil er en ubehagelig tilstand, og den som tviler trenger en håndsrekning for å komme ut av tvilen, ikke et interessant foredrag!

Derfor spør jeg deg: Hvor er du på skalaen mellom usikkerhet og tvil og fortvilelse?

- **Usikkerhet** føler alle på, mer eller mindre, hele livet. En viss usikkerhet må vi alle leve med, noen mer og noen mindre, men vi får likevel til å ta bestemmelser.
- Midt på skalaen har vi **tvilen**. Tvil er når jeg ikke vet hva jeg skal velge. Hvis jeg fortsetter å tvile, stanser livet opp, fordi jeg ikke tør å velge.
- **Fortvilelse** er når jeg er blitt handlingslammet, og livet stanser helt opp.

Tomas tvilte på om Jesus var stått opp, og endte med å utbryte: "Min Herre og min Gud!" Dermed var kontakten med Jesus gjenopprettet.

Teksten handler om Tomas' forhold til Jesus. I dag handler det om ditt forhold til Jesus: Hvor er du på skalaen mellom usikkerhet og tvil og fortvilelse?

Thomas fikk en håndsrekning til å komme ut av tvilen. Jeg har bedt til Gud for dere som hører på meg i dag, at det jeg skal si må oppleves som en håndsrekning!

3. *"Jeg er en tviler"*

Ofte kan vi høre Tomas omtalt som tvileren Tomas. I Det nye testamente står det Tomas Tvillingen. I slutten av teksten tvilte ikke Tomas lenger! "Nå tror du!" sa Jesus. Vi må ikke bruke Tomas til å idealisere det å være en tviler!

Vi har en annen tvilstekst i Det nye testamente. Den er fra avskjeden med Jesus på Kristi himmelfartsdag:

Matt 28,16-18 Men de elleve disiplene drog til det fjellet i Galilea hvor Jesus hadde satt dem stevne. 17 Og da de fikk se ham, falt de ned og tilbad ham; **men noen tvilte**. 18 Da trådte Jesus fram og talte til dem: "Meg er gitt all makt i himmel og på jord...."

Jeg hørte en gang en radiopreken over denne teksten. Den handlet bare om de tre ordene "...men noen tvilte!" Dermed ble misjonsbefalingen i praksis avlyst den dagen.

Det er fristende for mange i dag **å velge å være en tviler**.

- Det kan være fordi jeg har noe uoppgjort med Gud, noe som sliter på troen.
- Det kan også være fristende for å slippe å bekjenne at en er en kristen. Å kalle seg en tviler høres å ærlig ut.
- Jeg kan kalle meg en tviler fordi jeg vil ha en fot innenfor og en utenfor. Men livet er ikke slik at vi kan sitte på gjerdet. Vi er nødt til å ta valg, ellers stopper livet opp!

Tenk deg at jeg står og skal vie et ungt par.

"Så spør jeg deg, Ole Hansen, vil du ha Hanne Olsen som står ved din side til din ektefelle?"

Så svarer Ole: "Jeg er en tviler!"

Ja, da skal presten spørre to ganger til, og får han ikke et JA, så er vielsen avblåst. Forhåpentlig har bruden løpt ut av kirken for lenge siden.

Når Jesus sier: "Følg meg!" da er vi stilt på valg. Tro har mye med valg å gjøre.

4. Å plages av tvil

Det er noen som velger selv å tvile. Men det er også **plagsom tvil**, tvil jeg ikke selv har valgt, og det er mange typer tvil:

Noen har tvil fordi de ikke får til å være kristen sånn som kristne de tror de må ligne.

- Kanskje du ikke får noe ut av å lese i Bibelen, selv om andre er begeistrede bibellesere?
- Kanskje du ikke opplever liturgien meningsfull for deg, selv om presten og organisten mener at gudstjenesten er ryggraden i menighetslivet.
- Kanskje du ikke kjenner at Jesus er hos deg hele tiden, og misunner dem som kjenner at Jesus bor i hjertet, og kan småprate med ham hele tiden?

Vi har godt av å lese om slike som Tomas og de andre disiplene. Så forskjellige var de som Jesus hadde rundt seg!

Noen har tvil fordi de har opplevd kristendommen som en skuffelse.

Mary Ann Oshaug i Incestsenteret i Tønsberg, fortalte på en gudstjeneste i Domkirken om overgrepene hun var utsatt for, og hvordan troen ble umulig for henne. "Hadde jeg bare ikke gått på søndagsskolen og fått inntrykk av at Gud skulle verne meg mot alle farer, da skulle jeg kanskje ha bevart troen, på tross av det de voksne gjorde med meg i barndommen."

Dette er ganske ransakende for oss som har ansvar for å forkynne hele Guds ord, ikke bare det behagelige. Har vi gitt tilhørerne overdrevne forventninger? Glemmer vi at vi kan synde og at vi kan bli utsatt for andres synd? Sier vi at Gud slår opp en paraply over alle kristne så de aldri opplever noe vondt?

Noen har tvil fordi de er blitt skuffet over noen som er kristne.

Ved alle skuffelser må vi spørre: Har forventningene mine vært for store? Har andre gitt meg overdrevne forventninger? Vi må regne med at alle mennesker har sine svakheter, og vi må ha en naturlig forsiktighet med å slippe andre mennesker inn på oss.

Så har vi den tankemessige tvilen:

Finnes det en Gud og Skaper?

Prøv å holde pusten i ett minutt, så tenker jeg du får en kraftig erfaring av at du har en skaper!

Tvil fordi det er så mye jeg ikke får til å stemme i Bibelen og kristendommen.

Her er det viktig å gå inn i duell med tvilen. Det er forskjell på å forstå det som står i Bibelen og å få det til å stemme.

For eksempel 1 Mos 1,3: "Da sa Gud: "Det skal bli lys!" Og det ble lys."

Dette skulle være enkelt å forstå. Men for mange er det vanskelig å få det til å stemme med det vi ellers vet. Og da spør jeg: Hvor ligger problemet? Ligger problemet i Bibelen eller i mitt hode? Bibelen er klar og forståelig. Det er inne i mitt hode problemet ligger: Hvordan får **jeg** dette til å stemme med det jeg ellers har inne i hodet mitt?

Tvil fordi jeg rett og slett er uenig i kristendommen, og uenig med ting jeg leser i Bibelen.

Jeg skal ikke svare lettvint på denne tvilen, for Gud har gitt oss forstand, og ønsker at vi skal oppøve vår vurderingsevne. Se Hebr 5,14 om å bruke sansene og øve dem opp til å skjelne mellom godt og ondt. Se også Rom 12,2.

Men det er grunn til å spørre: Hvem er du som bedømmer Gud og kristendommen? Hvis du finner en religion som passer med alt du kan være enig i, hva står da høyest – din vurdering eller "Gud Fader, den allmektige himmelens og jordens skaper"?

- Job i Det gamle testamente var rykende uenig med Gud, og da sa Gud: "Spenn beltet om livet som en mann, så vil jeg spørre deg, og du skal svare: Hvor var du da jeg grunnla jorden? Fortell det, hvis du vet det! Kan du knytte Sjustjernens bånd eller løse Orions lenker?" Job 38,3-4 og 31
- Tenk også på profeten Jesaja. Han fikk et møte med Guds hellighet, et møte som var voldsomt: Jes 6,1-8 I det året da kong Ussia døde, så jeg Herren sitte på en høy og opphøyd trone, og kanten på kappen hans fylte tempelet. ... **5 Da sa jeg: "Ve meg! Det er ute med meg. For jeg er en mann med urene lepper, og jeg bor i et folk med urene lepper, og mine øyne har sett kongen, Herren over hærs-karene."** 6 Da fløy en av serafene bort til meg. I hånden hadde han en glo som han hadde tatt med en tang fra alteret. 7 Med den rørte han ved munnen min og sa: "Se, denne har rørt ved leppene dine. Din skyld er tatt bort, og din synd er sonet." 8 Da hørte jeg Herrens røst. Han sa: "Hvem skal jeg **sende**, og hvem vil gå for oss?" Jeg sa: "Jeg! Send meg!"

Det finnes mange slags tvil. Men husk at det også finnes mange slags tro! Tro er ikke en innbilningskraft. Tro er en tillit som lar Jesus ta ansvar for dine synder, og får deg til å følge Jesus, og la hans ord og vilje bestemme i hverdagen din. Innenfor denne beskrivelsen av tro er det god plass til å ha ulike profileringer av tros-livet.

- Noen sitter på Jesu fang og blir trøstet hele tiden, andre bruker hverdagene i praktisk arbeid.
- Noen har dype åndelige opplevelser straks de folder hendene, andre hviler i liturgien i kirkerommet.

- Noen reiser ut som misjonærer, andre har sin første tjeneste med å pleie et sykt barn.
- Noen kjenner at lovsangen løfter dem over hverdagen, andre vil heller snakke om praktisk kristendom i hverdagen.

Vi må passe oss så vi ikke idealiserer vår egen profil, og dømmer dem som ikke har det sånn. Enda verre blir det hvis vi idealiserer slik vi mener vi selv skulle vært som kristne, og dømmer alle som ikke når opp til de idealer vi selv ikke når opp til.

5. En skala av hjelpetiltak for tvilere.

Det er ikke meningen at tvilen din skal ende i fortvilelse! I slutten av teksten tvilte ikke Tomas lenger! ”Nå tror du!” sa Jesus.

I Judas´ brev får vi tydelig veiledning: Jud 1,22-25

- 22 Mot dem som tviler, skal dere være barmhjertige.
- 23 Andre skal dere berge ved å rive dem ut av ilden.
- Og mot andre igjen skal dere vise barmhjertighet med frykt, så dere til og med skyr kappen som er flekket til av kroppens begjær.

Noen personer er som sorte hull i verdensrommet. De suger ut all kraft av sine medmennesker. Slike mennesker må vi nærme oss med forsiktighet så de ikke drar oss inn i sine bekjær og sine tvil.

Judas nevner også et fjerde hjelpetiltak, hjelperen Jesus Kristus:

24 **Han som har makt til å bevare dere fra fall** og føre dere fram for sin herlighet, **jublende** og uten feil, 25 han, den eneste Gud, vår frelser ved Jesus Kristus, vår Herre: Ham tilhører ære og majestet, velde og makt før alle tider, nå og i alle evigheter! Amen.

Du som trenger støtte til å tro:

Prestene i menigheten er satt til å gi troen næring i menigheten. Vær ikke redd for å be om en samtale. Slike samtaler **skal** prestene prioritere!

Fil 1,25 Jeg vet at jeg skal bli i live, ja, bli hos dere alle og *hjelp dere til fremgang og glede i troen.*

2 Kor 1,24 Vi vil ikke være herrer over deres tro, men medarbeidere, *så dere kan finne gleden.*

Rom 15,13 Må håpets Gud fyller dere med all *glede og fred i troen*, så dere kan bli rike på *håp* ved Den hellige ånds kraft.

6. Hva gjorde Thomas med tvilen, og hva skjedde med tvilen hans?

Thomas gjorde noe med tvilen sin. Han oppsøkte menigheten neste søndag! ”Åtte dager senere var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem.”

Jeg husker at jeg besøkte en mann som var nærmeste nabo til en kirke. ”Det er så vanskelig å tro!” sa han. ”Hva leser du da?” spurte jeg. ”Nei – det blir mest Dagbla´ og VG!” Dagbla´ og VG har ikke som mål å styrke menneskers tro!

”Kan du ikke komme i kirken, da?” spurte jeg. ”Du hører jo kirkeklokkene.”

”Jammen, da blir jeg sittende helt alene. Det står jo i avisa at kirkebenkene er tomme!”

Også i dag maser enkelte aviser om tomme kirkebenker. Ja, vi kunne godt vært flere, men i 2015 var gjennomsnittlig fremmøte ved norske gudstjenester 93 mennesker.

Tomas gjorde altså noe med tvilen sin. Han oppsøkte menigheten neste søndag! Og legg merke til fortsettelsen av teksten om Tomas:

Joh 20,30-31 Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. 31 Men **disse er skrevet ned for at dere skal tro** at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal **ha liv** i hans navn.

Å lese og høre evangeliet har sterke løfter:

Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord.

Rom 10,17

Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme og bo hos ham, sa Jesus. Joh 14,23

7. Jesus gjorde noe med tvilen til Thomas – og med disiplenes tvil

Thomas gjorde noe med tvilen. Han oppsøkte menigheten neste søndag. Men Jesus gjorde også noe med tvilen hans. Han inviterte Tomas til å stikke fingrene i sårene hans. Vi kunne nok ønske oss sånne demonstrasjoner. Men Tomas skulle ha en spesiell tjeneste. Han skulle være vitne om Jesu oppstandelse, – for oss, og for alle troende gjennom kirkens historie. Legg merke til åpningen av 1. Johannes brev:

1 Joh 1,1 Det som var fra begynnelsen, det vi har hørt, det vi har sett med egne øyne, det vi så og som hendene våre tok på, det forkynner vi: livets ord.

Jesus gjorde også noe annet med disiplenes tvil: Han sendte dem ut i tjeneste!

Matt 28,16-20 Men de elleve disiplene dro til Galilea, til fjellet der Jesus hadde sagt han ville møte dem. 17 Og da de fikk se ham, falt de ned og tilba ham; **men noen tvilte**. 18 Da trådte Jesus fram og talte til dem: "Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. 19 **Gå** derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn 20 og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende."

Troen trenger en tjeneste for å vokse!

Teie menighet har hatt som et av sine mål: "Vi vil at alle i Teie menighet skal finne sin tjeneste og ta vare på den." Jeg ønsker for deg, at du skal kunne svare enkelt på spørsmålet: "Hva er din menighetstjeneste?" Jeg ønsker at du skal merke at den tjenesten er en viktig del av din identitet som kristne.

Hva er din spesielle menighets? *Min* tjeneste for tiden er å være redaktør av menighetsbladet. Kanskje er din tjeneste å gå rundt med menighetsbladet to timer fire ganger i året. Og når du legger bladet i postkassen, ber du en bønn for dem som skal lese. Da dekker vi hele Nøtterøys befolkning med forbønn!

8. Gi troen næring! Finn din tjeneste!

a. Lytt til evangeliet!

Rom 10,17 Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord.

b. Tro sammen med andre!

Ef 3,16-19 Jeg ber om at han som er så rik på herlighet, må styrke dere i det indre menneske med sin kraft og med sin Ånd, 17 så Kristus ved troen kan bo i deres hjerter, og dere kan stå rotfestet og grunnfestet i kjærlighet. 18 *Da kan dere sammen* med alle de hellige *bli i stand til å fatte* bredden og lengden, høyden og dybden, 19 ja, kjenne hele Kristi kjærlighet, (*det*) som er mer enn noen kan fatte (*alene*), og bli fylt av hele Guds fylde.

c. Finn din tjeneste! Troen trenger en tjeneste for å vokse!

1 Tim 6,14 Ta vare på oppdraget og hold det rent, så du ikke kan anklages for noe, helt til vår Herre Jesus Kristus kommer.

9. Norsk salmebok 444: Å Herre Krist, når tvilen siver

I salmeboken har vi en trossalme som har blitt en trøst og styrke for mange: ”Jeg er i Herrens hender” Det er Erling Tobiassen som har skrevet den. Han var domprost i Tønsberg. Men Tobiassen har også skrevet den tydeligste tvilssalmen i salmeboken: ”Å Herre Krist, når tvilen siver som høstkvelds mørke mot mitt sinn”. Legg merke til de tydelige beskrivelsene av hvordan det er å ha tvil. Det er tydelig at det er selvopplevde følelser!

Korskolen på Nøtterøy hadde en forestilling til inntekt for flyktninger nå i vår: ”På veiene ute i verden - går de som har mistet sitt hjem”. Der sang alle korene tvilssalmen av Tobiassen. Jeg satt og kjente takknemlighet for at tre barnebarn i korene hadde lært denne sangen utenat. De har fått en nistepakke å ha med seg når de møter tvilen senere i livet!

MOMENTER

Tro // vantro

Vantro er å ikke ville tro.

Tvil // skråsikkerhet